

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar vid årssiftet 2013/2014. Rapporten kan inte ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Malaysia 2013

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

De flesta medborgerliga och politiska rättigheterna skyddas i Malaysia av författningen. I praktiken finns dock betydande begränsningar, främst inskränkningar i yttrande-, mötes- och religionsfriheten. Flyktingar och illegala immigranter lever ofta under mycket förhållande.

Malaysia är en konstitutionell monarki med ett parlamentariskt styrelseskick. Landet är multietniskt och multireligiöst. Islam är statsreligion. Malaysia klassas idag som ett övre medelinkomstland. Stora ekonomiska och även sociala förbättringar har åstadkommit under de senaste 30 åren. 2012 bedömdes närmare sju procent leva under fattigdomsstrecket. Sedan rasupplöppet 1969 upprätthåller regeringen en positiv särbehandlingspolitik (*Bumiputra*-politiken) till förmån för den malajiska befolkningsgruppen. Med årens gång har denna särbehandlingspolitik som gynnar en majoritet av befolkningen kommit att bli alltmer ifrågasatt.

Regeringspartiet *United Malays National Organisation*, UMNO, som suttit vid makten sedan landets självständighet 1957, behöll makten i de nationella valen 2013. Valresultatet och tilldelandet av parlamentsplatserna blev dock omdiskuterat och ifrågasatt av oppositionen. Flera större demonstrationer följde efter valet. Internet och sociala medier möjliggör en livlig politisk debatt. Pressfrihet för tryckt media och etermedia är dock begränsad bland annat med hänvisning till religiösa hänsyn. Själv censur förekommer. Internet förblir ocensurerat, men sedan 2012 kan operatörer hållas ansvariga för material som publicerats på internet.

Under 2013 återinfördes lagar som begränsar frihetsberövades rättigheter. Övervåld av polis och fängelsepersonal förekommer, inklusive misstänkta fall av tortyr. Dödsstraff finns och tillämpas och spöstraff kan utdömas för personer så unga som 10 år.

Religionsfriheten är klart begränsad i Malaysia. Förslag om att införa sharia-lagar även på straffrättens område har förts fram på delstatsnivå.

Diskriminering förekommer, utöver den positiva särbehandling som följer av Bumiputrapolitiken, även av landets urfolk, kvinnor och hbt-personer. Det förekommer utbredd fysisk och psykisk misshandel av kvinnor och flickor som har tjänst som hushållsarbetare och denna grupp har också svagt reglerade arbetstider med begränsad ledighet.

Sexuella handlingar mellan män är olagliga och kan bestraffas med fängelse i upp till 20 år samt spöstraff. Regeringen har tidigare infört ett program för ”konvertera” homosexuella.

På bland annat ön Sarawak förekommer tvångsförflyttningar av urfolk när deras boende och intressen krockar med utvinning av timmer, palmolja och plantering av energiskog.

Malaysia har inte ratificerat FN:s flyktingkonvention, vilket innebär att det officiellt bara finns legala eller illegala immigranter i landet. Flyktingars situation är mycket utsatt. Malaysia är ett transitland för människohandel.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Malaysia granskades under FN:s universella granskningsmekanism, *Universal Periodic Review*, UPR, 2013. Den malaysiska delegationen hänvisade bland annat till den nationella utvecklingsagendan, som getts stor roll vad gäller främjandet av mänskliga rättigheter. Det noterades att många av rekommendationerna från den senaste granskningen (2009) kvarstod.

Malaysia har ratificerat följande centrala konventioner:

- Konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women*, CEDAW, 1995, men inte tilläggsprotokollet om individuell klagorätt.
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child*, CRC, 1995, samt tilläggsprotokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, 2012.

- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention of the Rights of Persons with Disabilities*, CRPD, 2010. Malaysia har gjort flera reservationer till de ratificerade konventionerna, i syfte att ge företräde för nationell lagstiftning, däribland islamsk sharialag. Malaysia har under flera års tid varit försenad med sin rapportering gällande både kvinno- och barnkonventionen. Under Malaysias UPR rekommenderade flera stater att återstående reservationer mot CRC och CEDAW hävs. Representanter för malaysiska utrikesministeriet har sagt att Malaysia accepterar principerna bakom samtliga konventioner, men att ratificering kommer att ske först när alla detaljer utretts.

Malaysias reservationer avseende barnkonventionen gäller artikel 2 (icke-diskriminering), 7 (namn och nationalitet), 14 (tanke-, samvets- och religionsfrihet), 28:1:a (kostnadsfri, obligatorisk utbildning) och 37 (tortyr och frihetsberövande).

Malaysia har endast ratificerat tre av FN:s centrala konventioner om mänskliga rättigheter. Från officiellt håll hänvisas till att samhällets sociala stabilitet och ekonomiska utveckling går före individens rättigheter. Många områden som omfattas av FN-konventionerna betraktas även av landet som inrikespolitiska angelägenheter. Malaysias positiva särbehandling av den malajiska folkgruppen (*Bumiputra*-politiken) bedöms försvåra ratificering av FN:s rasdiskrimineringskonvention.

Malaysia har mottagit besök från ett flertal av FN:s särskilda rapportörer och arbetsgrupper. Det senaste besöket som genomfördes var av FN:s arbetsgrupp om godtyckliga arresteringar 2010. Under UPR 2013 informerade den malaysiska delegationen att man planerar att ta emot den särskilda rapportören för rätten till mat och bjuda in den särskilda rapportören för hälsa framöver. Malaysia rekommenderades utfärda en stående inbjudan till FN:s särskilda rapportörer.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Det finns inga uppgifter om att politiskt sanktionerade avrättningar eller ofrivilliga försvinnanden förekommer i Malaysia. Respekten för rätten till liv och kroppslig integritet inom poliskåren brister. Anklagelser om polisvåld, bland annat i samband med ingripanden mot brottsmisstänkta och illegala invandrare, är vanligt förekommande. Under 2012 inträffade 37 dödsfall vid polisingripanden enligt MR-organisation SUARAM. I oktober 2013 uttalade inrikesministern under en presskonferens stöd för användande av polisiärt våld

i samband med hanteringen av brottslingar misstänkta för brott mot internationell rätt.

Ett fall som fick stor uppmärksamhet i Malaysia 2013 var när polis sköt ihjäl en kvinna i samband med en biljakt. En utredning angående kvinnans död pågår fortfarande. Anhöriga och journalister som rapporterat om fallet har blivit anklagade för förtal. Kritik riktas mot polisen för utbredd korruption, övervåld och disciplinära problem. Det finns en kommission som ska kontrollera bl.a. polisväsendets myndighetsutövning, men dess effektivitet har ifrågasatts.

Rapporter om våld mot häktade och intagna förekommer. Poliser åtnjuter hög grad av strafffrihet. Uppgifter från *Amnesty International* gör gällande att tolv personer dog i polishäkte under oklara förhållanden under det första halvåret 2013. Av de tolv fallen anmäldes tre polismän i ett av fallen efter omfattande protester från allmänheten och mänskliga rättighetsorganisationer.

Lagen om kriminella procedurer, CPC, kräver att alla dödsfall som sker i häkte ska utredas noga. Enligt ett uttalande från malaysiska advokatsamfundet i januari 2013 brister implementeringen av lagen i många av landets instanser. Myndigheterna har tagit vissa steg för att ta itu med ett ökande antal dödsfall i häkten och ser över möjliga lagändringar.

Spöstraff förekommer som straffpåföljd i det civila rättssystemet och kombineras vanligtvis med fängelsestraff. Spöstraff kan utdömas för totalt 60 olika typer av brott som narkotikasmuggling, brott mot immigrationslagarna, människohandel, kidnappning, våldtäkt och rån. Pojkar över tio år kan få spöstraff med tunnare rotting, upp till tio rapp. 2011 rapporterade regeringen att 79 487 personer, de flesta illegala immigranter och flyktingar, hade utsatts för spöstraff mellan 2005 och 2011. Spöstraff förekommer också som påföljd inom shariarätten i vissa delstater.

4. Dödsstraff

Dödsstraff finns och utdöms genom hängning för narkotikabrott, mord, olaga vapeninnehav, kidnappning, terrorism och högmålsbrott. Avrättningar offentliggörs sällan och det är därför svårt att veta hur många som verkställs varje år. Sedan 2006 har åtminstone 12 avrättningar rapporterats, varav tre under 2013. 2012 tillkännagavs att det fanns 930 människor som väntade på verkställande av sina dödsdomar, varav merparten var dömda för narkotikabrott.

Människorättsorganisationer kräver att ett de facto moratorium av dödsstraffet tillämpas, så som var fallet mellan 2002-2006. Den malaysiska regeringen

öväger att se över det obligatoriska dödsstraffet, inklusive möjligheten att införa ett moratorium på avrättningar

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

År 2012 antogs lagen om säkerhetsbrott som kräver särskilda åtgärder, SOSMA, som ersatte en tidigare liknande säkerhetslag. Enligt SOSMA kan misstänkta för säkerhetsbrott hållas häktade upp till 28 dagar utan rättslig prövning. Lagen medger även förvarstagande utan möjlighet till kommunikation med omvärlden i upp till 24 timmar, vilket anses möjliggöra för våld och tortyr. Dessutom tillåts åklagare att, enligt SOSMA, använda sig av hemliga vittnen samt information utan redovisade källor. Bristen på en tydlig definition av säkerhetsbrott innebär risk för godtyckliga tolkningar av lagen.

Efter valet 2013 återinfördes en lag om förebyggande av brottslighet, vilken medger häktning av misstänkta i upp till 72 dagar. Regeringen förklarade återupprättandet med att brottsligheten ökat efter avskaffandet av tidigare säkerhetslagar. I augusti 2013 rapporterades att 200 personer gripits under lagen.

Lagen om farliga droger medger att en person misstänkt för narkotikabrott kan hållas frihetsberövad upp till 60 dagar. Därefter måste inrikesministeriet utfärda en order om fortsatt internering, eller frige personen i fråga. Om fortsatt internering beordras, prövas denna därefter i tvåårsintervaller. Prövningen sker genom ett administrativt förfarande, utan domstolsprövning.

Polis har enligt lag vidsträckta möjligheter att besluta om telefonavlyssning och granskning av korrespondens. Polisen har även möjlighet att genomföra husrannsakan utan domstolsbeslut i fall som gäller hot mot den nationella säkerheten. Enligt USA:s rapport om situationen för mänskliga rättigheter i Malaysia sker viss övervakning av mejltrafiken.

Medborgare kan generellt sett resa fritt in och ut ur landet och erhålla pass utan större problem. För inresa i de malaysiska provinserna Sarawak och Sabah på Borneo gäller dock dessa provinsers egna bestämmelser. De kräver att alla resenärer, inklusive de som reser inrikes, passerar immigrationskontroll och uppvisar pass eller nationellt identitetskort. Enligt människorättsorganisationer nekas vissa personer, främst människorättsförsvarare, inresa till Sarawak. Som malaysisk medborgare krävs regeringstillstånd för resa till Israel.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Malaysias författning föreskriver att rättsväsendet ska vara oberoende och allas likhet inför lagen. Misstänkta ska betraktas som oskyldiga till dess att hans eller hennes skuld lagligen har fastställts vid en rättegång.

Det finns en kommission som utser domare till högre instans. Premiärministerns rekommendationer tas i beaktande och utnämningen måste få statsöverhuvudets godkännande. Det malaysiska advokatsamfundet har dock kritiserat kommissionen för att inte vara oberoende. Det finns anklagelser om att ett antal högre domare ska ha fått sina utnämningar genom politiska kontakter.

Det malaysiska advokatsamfundet framför ofta kritik mot rättsväsendet och dess brist på oberoende. Det finns uppgifter om korrumperade domare och om allmän ineffektivitet med till exempel domare som tar lång tid på sig att skriva domar. Domstolsväsendet är hårt överbelastat, i synnerhet brottmålsdomstolarna.

Det görs inga skillnader mellan mäns och kvinnors tillgång till det sekulära rättsväsendet. Alla malajer, cirka 50 procent av befolkningen, definieras i grundlagen som muslimer. De omfattas av muslimsk arvs- och familjerätt, shariarätt, medan sekulär civilrätt gäller för övriga etniska och religiösa grupper.

I shariadomstol tillmäts en kvinnas vittnesmål inte samma vikt som en mans. Kvinnoorganisationer har kritiserat shariadomstolarna för domar som missgynnar kvinnor när det gäller arvsrätt, skilsmässa och vårdnadstvister.

Militären har ett separat domstolsväsende.

7. Straffrihet

Det förekommer alltjämt uppgifter om att staten underlåter att utreda anklagelser mot myndigheter, främst vad avser övergrepp i samband med polisiära frihetsberövanden och mot personer i fängelse. Polismisshandel, eller polisiära ingripanden, även de som orsakat dödsfall, leder sällan till fällande domar. Polismyndigheten har en egen utredningsmyndighet för dessa fall.

Den malaysiska anti-korruptionsmyndigheten, MACC, mottog 5 496 misstänka korruptionsfall 2012, jämfört med 6 475 år 2011. 20 procent av fallen 2012 ledde till utredning och cirka 700 personer arresterades, en minskning med cirka 23 procent jämfört med 2011. Andelen dömda ökade dock från 75 procent 2011 till 85 procent 2012. 288 av de arresterade år 2012 var statstjänstemän och 3 var politiker.

8. Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Yttrande- och mediefrihet är fastlagd i grundlagen. Självcensur är vanligt förekommande. Bredare inrikespolitisk debatt och undersökande journalistik ges inte utrymme i press och etermedia. Partier inom regeringskoalitionen äger eller kontrollerar stora delar av malaysisk media och oppositionen ges begränsat utrymme i radio, tv och de största tidningarna. Regeringskritiska tidningar finns men har begränsad spridning. Kinesiskspråkig press tycks ha mest utrymme att föra fram kritik. Utländsk media censureras, främst gällande sexuellt innehåll. I fråga om pressfrihet rankades Malaysia på plats 145 av 178 av *World Press Freedom Index* 2013.

Internet har stort genomslag i Malaysia. 2012 beräknades 66 procent av befolkningen ha tillgång till internet, vilket är ett av de högsta procenttalen i Asien. 2012 uppges det ha funnits cirka 1 miljon användare av twitter och beräkningar från i år visar att det finns drygt 13 miljoner facebook-användare. Regeringen har vid ett antal tillfällen lovat att internet ska vara fritt och ocensurerat och på det hela taget respekteras detta. Internet och sociala medier har förbättrat oppositionens möjligheter att göra sig hörd och möjliggör också en livlig politisk debatt. Dock förekommer uppgifter om att regeringen har medverkat till att stänga ner hemsidor och att bloggare har åtalats.

Ett antal lagar begränsar yttrandefriheten. Lagstiftningen möjliggör förbud av tryckning, försäljning och distribution av tidningar som innehåller material som bedöms hota den allmänna säkerheten, väcka oro hos allmänheten eller vara skadligt för ordning, säkerhet eller moral. Hundratals böcker, vars titlar innehåller ord som anses kunna äventyra den offentliga ordningen, har förbjudits.

2012 ändrades lagen om pressfrihet så att utgivningstillstånd är giltiga tills de upphävs. Inrikesministeriets beslut att dra in eller neka tillstånd kan överklagas. Det är straffbelagt att publicera så kallat illvilligt falskt material. 2012 fastställde Högsta domstolen att inrikesministeriets beslut att inte tillåta den regeringskritiska nyhetstjänsten *Malaysiakini* att publiceras i pappersform var ”olämpligt och irrationellt” och beslutet återkallades.

Ägare, administratörer, värdar, redaktörer eller prenumeranter av en nätverksservice kan sedan 2012 hållas ansvariga för material som publicerats eller återpublicerats på deras datorer.

Vid demonstrationer under hösten 2013 blev flera journalister arresterade, trakasserade och utsatta för våld av poliser.

Malaysia ger inte medborgare allmän tillgång till offentliga handlingar. Statsförvaltningen är mycket selektiv i fråga om vilka handlingar som offentliggörs. En nyligen antagen lag skyddar uppgiftslämnare som för vidare information till regeringen, men skyddar inte uppgiftslämnare som vänder sig till media. De oppositionsstyrda delstaterna Selangor och Penang har godkänt lagar om informationsfrihet, men det finns ingen nationell lag som garanterar denna rättighet. Statliga tjänstemän är försiktiga med handhavande av information, även lagförslag, eftersom de riskerar att fällas under lagen om offentliga handlingar.

9. Mötes- och föreningsfrihet

I författningen skyddas förenings-, mötes- och religionsfrihet. I praktiken finns dock betydande begränsningar. Medlemskap i oregistrerade politiska partier och organisationer är förbjudet. Regeringen avgör om en organisation ska registreras eller avregistreras som organisation. Registreringen är bland annat en förutsättning för att kunna öppna bankkonton och rekrytera medlemmar. *Amnesty International* och MR-organisationen SUARAM har till exempel nekats tillstånd att verka som organisationer men har kunnat kringgå detta genom att istället registrera sig som affärsrörelser. Den utredning som gjordes förra året om korruption av SUARAM ledde till att SUARAM anklagades för olagligheter kopplade till organisationens registrering och för att ha tagit emot utländskt bistånd.

Kommunistpartiet är förbjudet. Arbetstagarorganisationer får i princip verka fritt men ålägger sig själva ett betydande mått av återhållsamhet.

Generellt är återhållsamheten stor när det gäller tillstånd för politiska möten och demonstrationer utomhus. År 2011 antogs lagen om fredliga sammanslutningar. Regeringen kan förbjuda gatuprotester och medias tillträde till offentliga möten. Dessutom får endast malaysiska medborgare och personer över 15 år delta.

Bersih är en koalition av frivilligorganisationer som kämpar för fria och rättvisa val samt valreform. *Bersih* har under de senaste åren hållit ett antal demonstrationer som har blivit hårdhänt bemötta av polisen. 2011 angrep polisen med tårgas mot en demonstration och utsatte dem för våld. Mer än 1600 demonstranter greps. 2012 hölls demonstration *Bersih* 3.0, den hittills största demonstrationen med omkring 200 000 deltagare. Även denna gång angreps demonstranterna av polis med tårgas, vattenkanoner och våld i samband med att de rörde sig mot självständighetstorget. Anwar Ibrahim och två andra ledare för oppositionspartiet *Pakatan Keadilan Rakyat*, PKR, anklagades för att ha brutit mot lagen om fredliga sammanslutningar. I

efterdyningarna av valet i maj 2013 har fler demonstrationer anordnats för att protestera mot misstänkt valfusk.

Premiärminister Najib har antytt möjlighet att avskaffa lagen om förtal vilket dock ännu inte har skett. Ett stort antal utredningar angående förtal mot islam pågår.

10. Religions- och övertygelsefrihet

Konstitutionen garanterar religionsfrihet men föreskriver samtidigt att islam är statsreligion. Det förekommer parallellt två rättssystem i landet; ett sekulärt baserat på lagar som antas i parlamentet och ett baserat på sharia-lagar som gäller inom arvs- och familjerätt. Förslag om att införa sharia-lagar även på straffrättens område, så kallad *hudud*, har på nytt förts fram av parlamentsledamöter på delstatsnivå och blåst liv i debatten om religionens förhållande till rättsväsendet. Under senare år har flera rättsfall uppmärksamrats, där såväl de civila domstolarnas som shariadomstolarnas jurisdiktion har ifrågasatts vid tvister mellan muslimer och icke-muslimer.

Det står icke-muslimer fritt att utöva andra religioner. Religionsfriheten omfattar inte den malajiska befolkningsmajoriteten, vilka enligt konstitutionen definieras som muslimer och därmed omfattas av sharia-lagarna. Sekulär civilrätt tillämpas för övriga etniska och religiösa grupper.

Religiös undervisning är obligatorisk för muslimska barn. Det är i praktiken omöjligt för en muslim att byta religion. Det händer att shariadomstolar förklarar en person vara trolös. För detta kan personen dömas till rehabilitering och böter. Men det innebär inte automatiskt att personen därmed förklaras vara icke-muslim. Så länge man officiellt anses vara muslim, så faller man också under sharialagens tillämpning vad avser familjerätt. Enligt shariarätt kan icke-muslimer inte arva en muslim. Shariarätten tillämpas på delstatsnivå och kan därför skilja sig mellan olika delstater.

Under de senaste åren har flera uppmärksammade rättsfall förekommit där icke-muslimska familjemedlemmar har vänt sig till civil domstol för att reda ut de familjerättsliga konsekvenserna av en familjemedlems konvertering till islam. I flera fall har den civila domstolen avvisat talan eftersom de enligt konstitutionen inte har någon domsrätt inom shariarättens område.

Det finns ett regelverk med riktlinjer för det fall då en vårdnadshavare konverterar. Enligt denna ska barn upptas i den tro som deras föräldrar hade när de ingick äktenskap. I händelse av meningsskiljaktighet ska dessa avgöras i civila domstolar och inte i shariadomstolar. Regeringen beslutade 2013 att

återkalla lagändringar som tillät minderåriga att konvertera med endast en av föräldrarnas samtycke.

2010 attackerades ett stort antal kyrkor i Malaysia. Upprinnelsen till dessa attacker var ett domstolsutslag där den katolska kyrkans malajspråkiga tidning *Herald* tilläts att använda benämningen "Allah" för "Gud". 2013 väcktes debatten igen och beslutet om att låta tidningen använda sig av "Allah" överklagades. Frågan har varit omstridd både i Malaysia och internationellt.

Den malaysiska regeringen ger finansiellt stöd till utövandet av islam och i begränsad omfattning till utövandet av andra religioner. Icke-muslimer får inte aktivt verka för att omvända muslimer. Muslimer får dock verka för omvändelse till islam bland icke-muslimer. Representanter för de icke-muslimska samfundet hävdar att diskriminering förekommer, exempelvis i samband med tillståndsgivning för religiösa byggnader. Flera hinduiska tempel har rivits med hänvisning till att de saknat bygglov. 2013 uppmärksammades ett fall där en man och hans tre barn inte erkändes som hinduer trots att de hade levt som hinduer under hela livet. Anledningen var att mannens föräldrar var registrerade som muslimer trots att de också praktiserade hinduism. Enligt COMANGO – en koalition av NGO:s (icke-statliga organisationer) som granskade Malaysia inför *Universal Periodic Review*, UPR – förstördes 5 100 biblar översatta till malaysiska på regeringens direktiv 2013.

Departementen om islamska frågor och utveckling, JAKIM och JAIS, ansvarar för upprätthållandet av sharialagstiftning. Tillstånd medges för tjänstemän att utföra räder av privata hushåll liksom offentliga institutioner. Bland annat kontrolleras alkoholkonsumtion, utmanande kläder, hasardspel och dobbel, förbjudna böcker och för nära umgänge med det motsatta könet bland muslimer. 2011 gjorde JAIS en räd i en metodistkyrka nära Kuala Lumpur med anledning av misstankar om att en sammankomst hölls som syftade till att omvända muslimer.

Det finns spänningar inte bara mellan muslimer och andra religiösa grupper, utan även mellan olika islamska grupper. Malaysia är ett sunni-muslimskt land och utövandet av andra islamska trosuppfattningar än den sunnitiska är mycket kontrollerat. 2013 förbjöds till exempel utbildning inom shi'ah-islam.

11. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Malaysia är en konstitutionell federal monarki med ett parlamentariskt styrelseskick. Flera av institutionerna är utformade efter brittiskt modell. Kungen är statschef och väljs enligt en rotationsprincip bland de nio sultanerna för en period av fem år. Statschefen har främst ceremoniella och representativa funktioner, men måste också formellt godkänna viktiga lagförslag.

Parlamentet består av två kamrar, senaten och representanthuset. Senaten har 70 ledamöter och mandatperioden är högst tre år. 26 ledamöter väljs av de 13 delstatsparlamenten och 44 utses av kungen efter förslag av regeringen. Representanthuset består av 222 ledamöter som väljs i enmansvalkretsar för en mandatperiod om fem år. I varje delstat finns ett folkvalt parlament och en delstatsregering. På lokal nivå hålls inga val. Den politiska oppositionen försöker väcka opinion för att återinföra lokala val. Den regionala och lokala administrationen sköts av personer som utses av den federala regeringen respektive av delstatsregeringen.

Malaysias 13:e val sedan självständigheten 1957 hölls den 5 maj 2013. Koalitionen Barisan Nasional (BN) vann valet med en knapp seger mot oppositionspartiet Pakatan Rakyat (PR). BN vann 133 av parlamentets 222 platser och PR 89. Oppositionen gick framåt med totalt sju platser jämfört med valet 2008. Det finns en stor diskrepans mellan den totala röstfördelningen och tilldelandet av parlamentsplatser. Oppositionen vann 52 procent av rösterna, men erhöll endast 40 procent av mandaten. Diskrepansen kan i första hand förklaras med hur systemet med enmansvalkretsar är uppbyggt och hur det utvecklats sedan självständigheten. Över tiden har den geografiska indelningen i kretsarna utformats på ett sätt som gynnar den sittande regeringen.

BN består av 13 politiska partier där samtliga större etniska grupper representeras. Det största partiet inom koalitionen är United Malay National Organisation, UMNO. I praktiken har UMNO haft den politiska makten sedan landets självständighet. UMNO:s ordförande är sedan 2009 premiärminister Najib Razak. Efter valet i maj 2013 har UMNO 88 av allianspartiets platser i parlamentet. De icke-malajiska partierna Malaysian Chinese Association, MCA, och Malaysian Indian Congress, MIC, som tidigare varit stora inom koalitionen har fått betydligt minskat inflytande, medan partier anknutna till Sarawak vuxit sig starkare. Partierna *Parti Keadilan Rakyat*, PKR, *Democratic Action Party*, DAP samt *Parti Islam Se-Malaysia*, PAS, är de största inom det allierade oppositionspartiet *Pakatan Rakyat*, PR.

Valresultatet och tilldelandet av parlamentsplatserna blev omdiskuterat och ifrågasatt av oppositionen, och följdes av större demonstrationer. Oppositionen, ledd av tidigare vice premiärminister Anwar Ibrahim, har anklagat BN för valfusk. Oppositionen väckte även talan i civil domstol om att ogiltigförklara valet.

Parlaments- och delstatsvalen i Malaysia är fria och demokratiska, men kombinationen av begränsad tillgänglighet och en diskriminerande behandling i de statskontrollerade medierna som dominerar utbudet, enmansvalkretsar och höga depositionsavgifter för parlamentskandidater utgör begränsningar i den malaysiska demokratin. Det finns även restriktioner beträffande kampanjer,

mötes- och föreningsfrihet. Poströstning för militärer och poliser tillåts och det finns rapporter om att överordnade har insyn när poliser och militärer avlägger sina poströster. Kommunistpartiet är förbjudet.

24 av parlamentets platser, tio procent, upptas av kvinnor efter valet 2013. Av de 24 kvinnorna är åtta UMNO-medlemmar. Åtminstone 12 av 59 senatorer är kvinnor. Över hälften av regeringspartiet UMNO:s medlemmar är kvinnor och regeringen har sagt sig vilja uppnå minst 30 procent kvinnor på alla politiska nivåer till år 2020. Ingen handlingsplan för detta finns dock. För närvarande ingår två kvinnliga ministrar och fem biträdande ministrar i regeringen. Det islamiska oppositionspartiet PAS tillåter kvinnliga partikandidater i endast begränsad omfattning.

Regeringen lade förra året fram ett förslag om att ändra lagen om universitet och högskolor, för att tillåta studenter att engagera sig i politiska partier eller organisationer. Politisk aktivitet är emellertid fortfarande förbjudna på campus.

Malaysias politiska sfär är intimt sammanlänkad med det privata näringslivet. Detta har varit särskilt påtagligt då stora företagsgrupper, som en följd av Bumiputrapolitiken, stöttats ekonomiskt av regeringen på andra grunder än rent affärsmässiga. Det finns bristande insyn i offentlig upphandling. Organisationen *Transparency International* rankade Malaysia på plats 54 i det globala korruptionsindexet för 2013.

Sedan 2009 pågår en rättslig process mot oppositionsledaren Anwar Ibrahim. Denne står åtalad för så kallad sodomi. Åtalet faller under brottsrubriken ”samtycke till homosexuell handling” i enlighet med paragraf 377B i den malaysiska brottsbalken. Det är andra gången som Anwar står åtalad för detta brott. Det första åtalet skedde i samband med att han sparkades som finansminister och uteslöts ur UMNO 1998. Detta åtal friades han ifrån 2004. Anwar arresterades 2008 men frikändes i högre instans 2012 på grund av brist på bevis. Regeringen har sedan dess överklagat frikännandet till Högsta Domstolen.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

12. Rätten till arbete och relaterade frågor

Anställda i Malaysia har enligt lag rätt att bilda och tillhöra arbetstagarorganisationer, men det finns flera begränsningar och undantag. En fackförening måste vara registrerad för att vara laglig. Det är inte ovanligt att godkännandet av fackföreningar drar ut på tiden. Av landets totala antal arbetstagare är cirka nio procent anslutna till en fackförening. Arbetstagare

inom elektronikindustrin, polis och militär är i lag förhindrade att engagera sig fackligt. Lagstiftningen förhindrar också fackföreningsrepresentanter att inneha högre politiska poster och fackföreningar från att ge pengar till politiska ändamål. Arbetsdomstolen uppges vara långsam i sin hantering av klagomål från arbetstagare. Strejkrätten är mycket begränsad. Malaysia införde för första gången en lagstadgad minimilön i januari 2013. Minimilönen är 900 RM på fastlandet och 800 RM i Sabah, Sarawak och Labuan, Borneo. Minimilönerna gäller lokal och utländsk arbetskraft, men undantar hushållsanställda.

Enligt den malaysiska anställningslagen ska normal arbetstid inte överstiga 8 timmar per dag eller 48 timmar per vecka, och varje vecka ska innehålla en 24 timmars viloperiod. Denna lag täcker inte utländska hushållsanställda som i många fall jobbar sju dagar i veckan. Mörkertalet för utländska gästarbetare i Malaysia är stort och uppskattas till 2-3 miljoner. Dessa står för cirka 32 procent av den totala arbetskraften i Malaysia. De malaysiska arbetsgivarna beslagtar ofta utländska gästarbetares pass, som därmed riskerar att bli arresterade om de lämnar arbetsplatsen, eftersom polis rutinmässigt granskar immigranternas pass. Utländska gästarbetare har inte heller möjlighet att byta arbetsgivare under den tid ett arbetstillstånd löper. Detta bidrar till att göra utländska gästarbetare sårbara för övergrepp från arbetsgivarens sida. Psykisk och fysisk misshandel av hushållsanställda anses utbrett.

Många immigranter tvingas arbeta under svåra och utsatta förhållanden. Lagen förhindrar anställning av barn yngre än 14 år men tillåter särskilda undantag. Dock ska inget barn arbeta mer än sex timmar per dag, sex dagar i veckan eller på natten. De flesta barn som arbetar gör det på palmoljaplantager, men även små familjeföretag, såsom restauranger, använder sig ofta av barn som arbetskraft.

Malaysia har ratificerat sex av *International Labour Organization*, ILO:s, åtta centrala konventioner. Konventionerna om föreningsfrihet, nr 87, och icke-diskriminering i arbetslivet, nr 111, har inte ratificerats. Konventionen om förbud mot tvångsarbete, nr 105, ratificerades 1958 men frånträdde 1990, på grund av meningsskiljaktigheter med ILO angående tolkningen av nationell lagstiftning i förhållande till konventionen. Malaysiska fackföreningsunionen utövar påtryckningar på regeringen att ratificera ILO:s konvention om föreningsfrihet, nr 87. Det finns inga uppgifter om tvångsarbete i Malaysia. Arbetslösheten var drygt 3 procent under 2013.

I anställningslagen från 1955 inkluderas inte hushållsanställda. Därmed har de inte rätt till moderskapsbidrag, vilodagar, begränsat antal arbetstimmar samt förmåner kopplade till uppsägning, arbetslöshet och pension. Dessa faktorer bidrar till diskriminering av kvinnor och immigranter, eftersom majoriteten av hushållsanställda utgörs av dessa grupper.

Det finns ett avtal mellan Indonesien och Malaysia som innehåller skydd av hushållsarbetare, inklusive rätt att behålla pass, rätt till en vilodag per vecka och minimilön. Suspenderingen av beslutet uppges dock gälla fram tills rättvisa skipats i fyra omtalade fall av våldtäkt och mord på indonesiska hushållsarbetare i Malaysia.

13. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

I 2012 års budget avsattes drygt fyra procent av landets BNP till hälsovård. Överlag är hälsovården i Malaysia god och läkarkåren har hög kompetens, framförallt i städerna. Hälsoministeriet har instruerat sjukhus om att asylsökande registrerade hos UNHCR ska få tillgång till sjukvård till reducerad kostnad. Abort är illegal och utförs endast om det är fara för kvinnans liv. Antalet hiv/aids-smittade i Malaysia uppskattades 2011 till 81 000 enligt UNICEF:s uppgifter. Från 2002 till 2012 har nya fall av hiv gått ned med cirka 50 procent, från 6 978 till 3 438 enligt Malaysias aids-råd. Det finns sexualundervisning i skolorna.

Utländska medborgare blir diskriminerade gällande tillgång till sjukvård då de måste betala speciella avgifter för utlänningar. Om de saknar identitetshandlingar riskerar de att bli arresterade efter mottagen vård. Det har rapporterats om illegalt immigrerade kvinnor med nyfödda barn som arresterats utan att ha fått tillgång till vård efter födseln.

14. Rätten till utbildning

De första sex årens grundskola är kostnadsfri och obligatorisk. Skolorna är till viss del uppdelade efter etnisk tillhörighet. Flickor och pojkar har samma rätt och tillgång till utbildning. Aga är enligt lag tillåten och förekommer. Slag får endast utdelas på händer och ben, inte på övriga kroppen eller i ansiktet. Slag får inte heller resultera i blåmärken.

Analfabetismen uppgår enligt officiell statistik till tio procent. Mörkertalet är dock stort, särskilt på landsbygden och något högre hos kvinnor än män. Barn till illegala invandrare, barn i fängelse och barn som av olika skäl är statslösa, eller inte blivit folkbokförda, har inte tillgång till statlig undervisning, vilket strider mot Malaysias åtaganden under FN:s konvention om barnets rättigheter.

15. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Malaysia klassas som ett övre medelinkomstland. Enligt Världsbankens uppgifter var fattigdomstalet knappt två procent 2012. Regeringen är mån om

att höja den allmänna levnadsstandarden, som med tanke på den positiva ekonomiska utvecklingen kan förväntas stiga. Malaysias BNP för 2012 var cirka 10 300 miljoner USD och BNP per capita för 2013 uppges till 17 680 USD. Malaysia rankades 2012 på 64:e plats av totalt 187 länder i UNDP:s index över mänsklig utveckling (Human Development Index).
Levnadsstandarden skiljer sig avsevärt mellan stad och landsbygd. Personer som tillhör urfolken är särskilt utsatta.

SÄRSKILDA KOMMENTARER AVSEENDE GRUPPER SOM OFTA RISKERAR DISKRIMINERING RÖRANDE DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

16. Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Diskriminering på grund av könstillhörighet är uttryckligen förbjuden i konstitutionen. Ungefär 46 procent av kvinnor i arbetsför ålder var yrkesarbetande 2011, vilket var det lägsta antalet bland ASEAN-länderna. Bland högre chefer i offentlig sektor är cirka 32 procent kvinnor. Det finns exempel på kvinnor i ledande befattningar, till exempel centralbankschefen. Regeringens mål 2013 är att öka kvinnlig betald arbetskraft till 55 procent under de närmaste tre åren. Regeringen har tagit ett antal initiativ för att främja kvinnors jämställdhet gällande utbildning och arbete.

Regeringen har infört möjlighet till obetald föräldraledighet för statsanställda kvinnor upp till fem års tid. Kvinnor som arbetar inom den privata sektorn har rätt till 60 dagars betald föräldraledighet och statsanställda kvinnor har rätt till 90 dagar. Fadern har dock inte rätt att ta ut några lediga dagar. Dock har vissa privata företag tre dagar avsatta för fadern.

Inom hemmen styr i stor utsträckning fortfarande en patriarkal norm. Diskriminering av kvinnor tar sig olika uttryck beroende på till exempel etnisk grupp och skillnader mellan stad och landsbygd. Månggifte är tillåtet för muslimska män och förekommer. Muslimsk arvsrätt gynnar manliga arvtagare. I delstaten Kelantan är det påbud för muslimska kvinnor att bära slöja. Där finns även föreskrifter om att icke-muslimska kvinnor inte ska bära för sexuell utmanande kläder.

Våldtäkt inom äktenskapet straffas med maximum fem års fängelse. Kvinnlig omskärelse förekommer inom den malajiska folkgruppen. Sexuella övergrepp och sexuell exploatering är olagligt men förekommer i landet.

Många utländska kvinnor arbetar under svåra förhållanden som hembiträden eller i jordbruks-, byggnads- och tillverkningsindustrin. Kvinnor från Kina,

Indonesien, Kambodja, Thailand, Filippinerna och Vietnam förs in i landet för prostitution. Malaysia är också ett transitland för människohandel. Malaysia klassificeras av USA som ett land som inte lever upp till vissa minimikrav vad gäller bekämpandet av trafficking, även om stora framsteg har gjorts, bland annat i form av en ökad politisk förståelse för problemet och även genom lagföring av immigrationstjänstemän som varit involverade i trafficking. Landet har också en nationell lag mot människohandel från 2007.

2012 rankades Malaysia på plats 42 av 148 enligt UNDP:s *Gender Inequality Index*.

17. Barnets rättigheter

Minimiålder för rekrytering till de väpnade styrkorna är 18 år. Minimiålder för anställning är 15 år. Straffbarhetsålder för barn är tio år. Endast personer som fyllt 21 år kan dömas till fängelse, enligt *Malaysian Prison Departments* hemsida så döms 14-21-åringar istället till ungdomsfängelse (*Henry Gurney School*).

Enligt uppgifter planerar den malaysiska regeringen att ändra barnlagen för att harmonisera den med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barn skulle enligt detta förslag inte kunna dömas till dödsstraff eller spöstraff och särskilda skyddsåtgärder skulle inrättas för unga kriminella. Privatläkare, lärare och barnomsorgspersonal kommer enligt lagförslaget vara skyldiga att rapportera misstänkt misshandel av barn.

Kommersiell sexuell exploatering av barn förekommer. UNICEF uppskattade 2011 att cirka 44 000 statslösa barn fanns i delstaten Sabah. Deras föräldrar har i de flesta fall filippinskt ursprung, men lever i Malaysia med tillfälliga uppehållstillstånd. Barnen förblir dock statslösa eftersom de varken erkänns av malaysiska eller filippinska myndigheter.

Barnäktenskap är ytterst ovanligt, men förekommer. Åldersgränsen för pojkar att gifta sig är 18, medan muslimska flickor kan gifta sig även om de är under 16 år, så länge de har tillstånd från en Sharia-domstol.

Utbildning är obligatorisk för barn mellan 6 och 15 år och runt 90 procent går i skolan. Det är framför allt barn som tillhör urfolk som oftast inte deltar eller fullföljer skolutbildning.

Personer som gör sig skyldiga till misshandel av barn kan dömas till spöstraff samt till långa fängelsestraff. Det rapporterades 2011 om mer än 35 000 fall av barn som utsatts för fysiska och psykiska övergrepp. I cirka 44 procent av fallen stod offrens föräldrar för övergreppen.

Sjukvården för barn har förbättrats, särskilt i storstäderna. Det har utvecklats mobila hälsocenter som når ut till landsbygden, men tillgång till vård i avlägsna områden är fortfarande osäker.

I slutet av 2013 fanns enligt UNHCR cirka 140 000 flyktingar och asylsökande varav cirka 24 000 var under 18 år.

18. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Den malaysiska befolkningen utgjordes 2013 av cirka 50 procent malajer, cirka 21 procent kinesiska malaysier, cirka sju procent malaysier av indiskt ursprung, runt 12 procent urfolk samt cirka nio procent som inte hade malaysiskt medborgarskap.

Efter omfattande raskravaller 1969 införde regeringen en omfattande positiv särbehandlingspolitik till förmån för den malajiska folkgruppen och för urfolk från Sabah och Sarawak. Denna omfattar bland annat utdelning av regeringskontrakt, statsanställningar, företräde att köpa aktier, utbildningsstipendier, bostadspolitik, möjligheter till banklån etc. Syftet med politikens införande var att bryta den kinesiska minoritetens starkt dominerande ställning i ekonomin. Även om kvotering till universiteten inte längre förekommer, har de sökandes etniska bakgrund i praktiken fortfarande betydelse för möjligheten att bli antagen till högre utbildning och att göra en akademisk karriär. Anställda inom den statliga sektorn domineras av malajer. Privilegierna, som ges oavsett ekonomisk ställning, är idag djupt rotade i det politiska systemet. Etniska indier, som är en av de största grupperna av låginkomsttagare i Malaysia, har inga liknande privilegier.

Personer som tillhör minoritetsgrupper har rätt att fritt tala sina egna språk, ha sina egna skolor och fritt utöva sina religioner och kulturer. Urfolket *orang asli* är den mest ekonomiskt eftersatta gruppen. I många fall saknar barnen födelsebevis, vilket omöjliggör skolgång. Därtill uppges att ett stort antal av de som går i skolan slutar i förtid. Ministeriet för landsbygdsutveckling har ansvar för att hantera frågor rörande *orang asli*. I praktiken har *orang asli* mycket små möjligheter att påverka beslut som rör dem. På den malaysiska delen av Borneo finns över 50 olika urfolk. Ett hot mot deras tillvaro är markrättighetsfrågan. Ett stort antal rättsprocesser som rör markrättigheter pågår till exempel i Sarawak, där delstatsregeringen kritiserats för dess sätt att exproprierar mark från urinvånarna. Delstatsregeringen har beviljat timmerföretag, palmoljeplantager och energiskogsplantager licenser på markområden som enligt urfolken använts av dem i hundratals år. Urfolk har utsatts för hot och trakasserier från myndigheterna i samband med att de försöker skydda sina marker och rättigheter.

Urfolkens rättigheter beaktas inte då det gäller landrättigheter, kultur och utveckling. De utsätts för tvångsförflyttningar och blir påtvingade assimileringsspolitik som påverkar deras kulturer och religioner, ofta utan samtycke, diskussion eller kompensation.

2012 hölls en omfattande demonstration mot industrialiseringsprojektet *Iskandar Malaysia* i delstaten Johor. Hundratals människor från nio *orang asli*-byar deltog i protesten mot miljöföroreningar, försämrad hälsa och fattigdom i området.

19. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Sexuella handlingar mellan män är olagliga i Malaysia och kan bestraffas med fängelse i upp till 20 år samt spöstraff. Omfattande religiöst- och kulturellt betingade fördomar mot homosexuella förekommer och den sociala stigmatiseringen är stor, även om det råder något större tolerans i urbana områden. Hbt-personer får inte framträda i statligt kontrollerad media.

Den malaysiska filmcensurmyndigheten har uppgett att alla homosexuella karaktärer på film kommer att censureras, såvida dessa inte "blir heterosexuella" eller tar avstånd från sin läggning under filmens gång. Transpersoner kan åtalas för förargelseväckande beteende. Om de är muslimer kan de åtalas under delstatliga sharialagar. Sexuell läggning används också som ett redskap för att angripa oppositionen. Vid två tillfällen har oppositionsledaren Anwar Ibrahim åtalats för vad som kallas sodomi.

2011 stängdes festivalen för sexuell mångfald av regeringen då den ansågs vara ett hot mot nationell säkerhet. I samband med nedläggningen av festivalen publicerades artiklar i media som demoniserade hbt-samhället. Polisen inkallade flera av dem som hade varit delaktiga i festivalen till förhör.

Under 2012 framförde premiärminister Najib i ett tal uppfattningen att hbt-samhället utgjorde ett hot mot Malaysia och att de inte hörde hemma i landet. Najib har också uttryckt åsikten att hbt-personer utgör ett hot mot islam. Regeringen har tidigare infört ett program för att "konvertera" homosexuella. Vice skolministern har uttalat sig om att föräldrar borde undervisas i att identifiera homosexuell läggning bland sina barn, för att undvika "ohälsosamma fenomen" bland elever.

20. Flyktingars rättigheter

Malaysia har inte ratificerat FN:s flyktingkonvention. Officiellt finns därför inga flyktingar i Malaysia, utan bara utländska medborgare som antingen vistas

legalt eller illegalt i landet. Enligt vissa uppskattningar finns det drygt 1,3 miljoner illegala immigranter i Malaysia. Siffran kan vara ännu högre.

I praktiken tolereras dock närvaron av ett stort antal flyktingar. Enligt de senaste siffrorna från 2012 är ungefär 90 000 flyktingar registrerade hos UNHCR. Dessa definieras av UNHCR som ”*persons of concern to the UNHCR*” eftersom deras flyktingstatus inte erkänns av Malaysia. Samtidigt finns uppgifter om att det totala antalet flyktingar uppgår till mer än 98 000. Merparten kommer från Myanmar. Flyktingar tillhörande den utsatta folkgruppen rohingya i Myanmar har som statslösa särskilt svårt att från Malaysia hitta vidarebosättning i andra länder. UNHCR har periodvis haft svårt att verka i Malaysia, men det inofficiella samarbetet uppges numera fungera tillfredsställande med inrikesministeriet, immigrationsmyndighet och polis.

Flyktingar har inte rätt att låta sina barn gå i malaysisk skola. De har rätt till sjukvård, men som utlänningar behöver de betala speciella avgifter. Under årets lopp har rätten till arbete för flyktingar och identitetskort för personer registrerade hos UNHCR diskuterats, men inga politiska beslut har tagits.

Den malaysiska regeringen har återkommande kampanjer för att finna och arresterar illegala immigranter. Spöstraff kombinerat med fängelse upp till fem år eller böter är obligatoriskt för illegal vistelse och därefter utvisning.

En frivilligkår (RELA) har haft mandat att gripa illegala immigranter. De har kritiserats för misshandel och stöld av id-handlingar. 2012 anklagades RELA-medlemmar för att ha misshandlat en nigeriansk student till döds. Kort därefter godkände parlamentet en lag om frivilligkårer som framtog cirka tre miljoner RELA-medlemmar tillstånd att arresterar och bära vapen.

FN:s arbetsgrupp om godtyckliga arresteringar betonade i en rapport 2010 att förhållandena vid landets fängelser är goda, men att landets interneringscenter för illegala immigranter är i mycket dåligt skick. 2011 skedde en demonstration på ett interneringscenter nära Kuala Lumpur. De fängslade immigranterna protesterade mot de dåliga förhållandena och att de hölls frihetsberövade under obestämd tid. Totalt 228 utländska medborgare har enligt NGO-rapporter dött i polisarrest och uppsamlingsläger för immigranter 2007-2012. Dödsfallen beror oftast på överbeläggning och dåliga sanitära förhållanden. På senare år har en konstruktiv dialog utvecklats mellan Internationella Rödakorskommittén, ICRC, och fängelse-, immigrations- och interneringsmyndigheterna i Malaysia. ICRC har sedan 2009 tillstånd att besöka de häktade för att försäkra sig om att fängelserna lever upp till nationella och internationella standarder.

Under perioden 2005 till 2012 ska enligt officiella uppgifter 35 000 utländska medborgare ha piskats i enlighet med immigrationslagen. 2012 anklagades tre polismän för att ha utsatt en 25-årig immigrant för gruppvåldtäkt på en polisstation. Enligt rapporter från media arresterades kvinnan för att hon inte hade haft sitt pass tillgängligt. Polismännen har anmälts för våldtäkt och rättsprocessen pågår alltjämt.

Det finns fall då Malaysia uppges ha utvisat flyktingar, som riskerar att torteras eller avrättas, vid återvändandet till sitt hemland. 2011 tvingade till exempel Malaysia minst elva kinesiska medborgare med uiguriskt ursprung att återvända till Kina. Ett annat exempel var när UNHCR 2012 nekades tillgång till asylsökande Hamza Kashgari från Saudiarabien. Kashgari hade anklagats för att ha skymfat profeten Muhammed på twitter. Kashgari deporterades trots domslut om avrättning i hemlandet.

Offer för människohandel hänvisas till flyktingläger utan tillgång till service och stöd till dess deras fall bedöms.

21. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Det finns skolor för barn med särskilda utbildningsbehov, dock inte så många platser som behövs. Sju procent av befolkningen uppges ha någon form av funktionsnedsättning. Regeringen arbetar med att förändra sociala attityder och förbättra integrationen av människor med funktionsnedsättning. Nya regeringsbyggnader är till exempel fullt utrustade med faciliteter för personer med funktionsnedsättning. Enligt lag för personer med funktionsnedsättning ges rätt till tillgång till kollektivtrafik, boende, utbildning, anställning och hälsovård. Det finns dock inga mekanismer för hur dessa rättigheter ska utkrävas i praktiken. Regeringen bidrar med 50 procents rabatt vid köp av lokalt tillverkade bilar och motorcyklar anpassade för funktionshindrade. Under ett möte med den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter, SUHAKAM, kritiserades valkommissionen för att inte ha assisterat funktionshindrade vid valet 2013.

ÖVRIGT

22. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Oberoende människorättsorganisationer kan överlag verka fritt, men uppger att de ofta inte får något eller begränsat gensvar från regeringen på frågor eller uttalanden. Vad som tidigare redovisats om rättssäkerhet, lagstiftning om inre säkerhet, ensidig rapportering i media samt inskränkt demonstrations- och föreningsrätt inverkar även på enskilda organisationers möjligheter att verka.

Organisationerna uppger svårigheter med att nå ut till befolkningen med sina budskap och att engagera i olika aktiviteter. Regeringen har vid olika tillfällen beskyllt ideella organisationer för att gå utländska intressens ärenden. Bland de aktiva inhemska och oberoende organisationerna kan nämnas SUARAM, HAKAM och ALIRAN. SUARAM har anklagats för att ha tagit emot ekonomiskt stöd från utlandet.

Den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter SUHAKAM är rådgivande organ för människorättsfrågor. Regeringen kan anta eller förkasta dess rekommendationer. SUHAKAM saknar mandat att, till exempel, intervensera i rättsprocesser. Kommissionen tar emot klagomål från allmänheten om kränkningar av mänskliga rättigheter, besöker fängelser och interneringsläger samt genomför resor i landet för att informera om mänskliga rättigheter. Kommissionens rapport till parlamentet debatteras inte och kommenteras inte heller av regeringen.

23. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

De lokala FN-kontoren driver projekt som är relaterade till mänskliga rättigheter. Ambassaden har fortlöpande kontakt med civilsamhällesorganisationer i olika frågor som rör de mänskliga rättigheterna.

Sverige var en av de deltagande staterna i UPR och lade fram två rekommendationer till Malaysia. Den ena rekommendationen gällde avskaffandet av dödsstraffet och att omvandla dödsstraff till fängelsestraff. Den andra gällde inrättade av en oberoende nationell kommission om urfolk och se till att lagar och implementeringen följer FN:s deklaration för urfolks rättigheter. Tillsammans med övriga EU-länder verkar Sverige bland annat för avskaffandet av dödsstraff och för att Malaysia ska tillträda relevanta människorättskonventioner. EU följer även situationen för människorättsförsvarare.